

**Op zoek naar de
kracht van de kerk**
Joost Schelling

**'Samen de handen
ineen slaan'**
Jos Aarnoudse

**Binnenkijken bij de
Petrus en Pauluskerk**
te Loppersum

Met *het oog* op de toekomst

Maak kennis met Appostel

Al uw kerkzaken in één app

Meer weten?

Scan deze QR-code voor de **video!** Ontdek binnen één minuut de mogelijkheden van Appostel

Product van

Available on the App Store

ANDROID APP ON Google Play

Doneren, collecteren, informeren en meer!

Alleen beschikbaar voor PKN-gemeenten

appostel

Kerkrentmeesters in Noord-Holland, Groningen, Drenthe en Friesland

SBKG-NN is de vraagbaak voor kerkeigenaren in Noord-Nederland

Uw kerk verduurzamen? Bel ons voor meer info of plan een afspraak voor een verduurzamingsonderzoek!

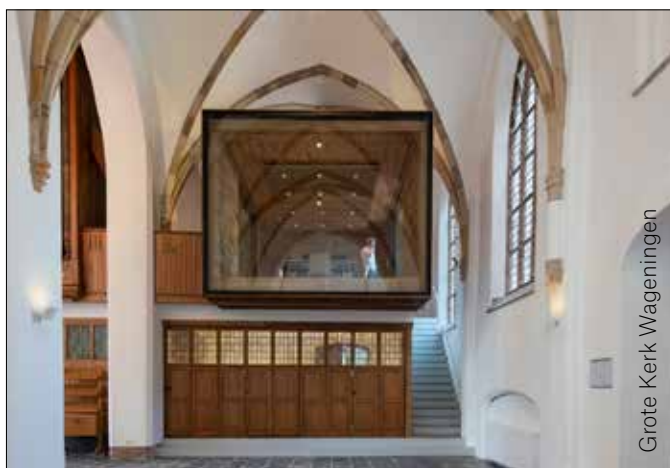
058 -212 3592
info@sbkg-noordnederland.nl
www.sbkg-noordnederland.nl

Wij begeleiden u bij:

- - onderhoud / restauratie / verbouw / herbestemming
- - gebouwenbeheer / groen en duurzaam
- - subsidie- en fondsaanvragen / financiering

SBKG
Noord-Nederland

Grote Kerk Wageningen

**VAN
HOOGVEST
ARCHITECTEN**

Westsingel 9
3811 BA Amersfoort

bureau@vanhoogevest.nl
www.vanhoogevest.nl

In dit nummer

- 5 **Spitsvondig**
Kerk 2035
- 6 **Nieuws**
- 8 **Expert aan het woord**
Joost Schelling
- 13 **Facts & Figures**
- 14 **Toerusting**
- 16 **Do's & Don'ts**
- 18 **De stelling**
- 20 **VKB partners**
- 22 **Spiegelgesprek**
Jos & Bert
- 24 **Om in te lijsten**
- 26 **Kom binnen!**
Kijk rond in de Petrus en Pauluskerk
- 30 **Aan het loket**
- 34 **Wat kost een koster?**
- 35 **Doet u dit ook?**
- 37 **Verenigingsnieuws & agenda**

Redactioneel

Durf de ster te volgen

Op het moment dat dit nummer van *Kerkbeheer* op de mat valt leven we in een tijd van advent, we zien uit naar het Kerstfeest, naar de komst van de Heere.

Een mooie tijd, maar er kunnen ook zo veel zorgen zijn. Bijvoorbeeld als we kijken naar de wereld om ons heen, waar zo veel aan de hand is. Ook als we kijken naar de kerk, kan de krimp ons zo benauwen.

We kunnen iets leren van de wijzen uit het Oosten. Zij verwachten de komst van de Koning, maar bleven niet afwachten in hun eigen land. Ze gingen zelf op pad. Wisten ze waar ze precies gingen uitkomen en waarlangs de route hen zou brengen? Nee, we lezen in Mattheüs 2 zelfs dat ze zochten op de verkeerde plaats. Misschien wel de meest logische plaats, want waar zou je een koning anders verwachten dan in het koninkrijk paleis?

Gods route ging niet naar de meest logische plek. De wijzen moesten naar een plaats waarvan zij nooit verwacht hadden daar een koning te zullen vinden. Een ster ging hen voor, daar mochten ze op vertrouwen.

Het vorige nummer van *Kerkbeheer* ging over pionieren in de

kerk. Dat kan door middel van pioniersplekken, maar ook in je bestaande gemeente. In dit nummer denken we na over toekomstgericht kerkbeheer en veel facetten van dat pionieren zijn ook hierop weer van toepassing.

Laten we niet blijven hangen in de krimp, maar nieuwe wegen zoeken en de toekomst met open vizier tegemoet treden, al brengt ons dat soms op onverwachte plekken. Dat betekent niet dat we geen plannen moeten maken. De wijzen hadden ook een plan, namelijk de nieuw geboren Koning eer te bewijzen. Wel betekent het soms je plannen bijstellen en te durven kiezen voor de route die op het eerste gezicht niet logisch lijkt te zijn.

Hebben wij net als de wijzen ook zo'n stip aan de horizon, of beter gezegd, een ster om te volgen?

Wilnanda Hukom
Eindredacteur

Bekijk de video

waarom een rentmeester een betere subsidieadviseur is.

Nu is het moment...

om subsidie aan te vragen voor de herbestemming en verduurzaming van uw monument

Herbestemming en verduurzaming van gebouwen zoals kerken is erg actueel. Nieuwe economische dragers voor leegstaande gebouwen. Maar hoe doe je dat? Is er subsidie voor te krijgen? Ga naar onze website of scan de qr-code en laat u inspireren door een kort filmpje en mooie voorbeelden van herbestemming.

Klement Rentmeesters. **Voor de toekomst van uw monument.**

Klement
RENTMEESTERS

Nu is het moment...

...om te bepalen of u voor subsidie in aanmerking komt

Ga naar klement2.com/herbestemming

**Makelaardij
Beheer en exploitatie
Herbestemming
Subsidies
Grondzaken**

Auréus is van mening dat **duurzaam beleggen** op de lange termijn bijdraagt aan een beter risico- en rendementsprofiel

Auréus
ONDERSCHEIDEND IN VERMOGEN

Auréus staat voor maatwerkoplossingen voor het beleggen op publieke en private markten. Daarmee helpen wij u in een wereld vol kansen, maar ook met onzekerheden. Het zien van de kansen en het beheersen van de risico's is vermogensbeheer volgens Auréus. Wij zetten ons in voor uw financiële toekomst.

www.aureus.eu | +31 (0)20 - 522 52 52

Amsterdam | Deventer | Goes | Heerlen | Lanaken (B) | Maastricht | Putten | Rotterdam | Veldhoven | Venlo | Waalre

Advies en dienstverlening bij beeld- en geluidstechniek in de kerk

Landelijke Organisatie Kerktechniek

Ontvang 50% korting op het eerste advies!
voor meer informatie
www.delok.nl

Voor een kwalitatief hoogstaande weergave van beeld en geluid in kerkgebouwen en bij mensen thuis!

- Advies
- Kennisoverdracht
- Keuringen
- Metingen
- Belangenbehartiging

Workshops (beamertechniek, geluidstechniek, techniek algemeen voor kosters, cameratechniek en regie)

**Landelijke
Organisatie
Kerktechniek**

Kerk 2035

*Vertel eens,
Rik*

"Voor welke strategie moet worden gekozen voor de komende 10 jaar?"

De strategienota Kerk 2025 uit 2015 heeft veel goeds voortgebracht. Er is meer aandacht gekomen voor de plaatselijke kerkgemeenschap door te werken aan toekomstgericht kerk-zijn in combinatie met toekomstgericht kerkbeheer. De organisatiestructuur van de PKN is afgeslankt door de teruggang van het aantal classes van 75 naar 11. En op het gebied van kerkbeheer zijn in vier jaar tijd grote stappen gezet. Het financieel beleid en beheer is kwalitatief enorm verbeterd en het toezicht door de Classicale Colleges voor de Behandeling van Beheerszaken op begroting en jaarrekening vindt momenteel plaats op basis van uniforme uitgangspunten.

De vraag is alleen: Hoe nu verder? Immers 2025 ligt binnen handbereik. Voor welke strategie moet worden gekozen voor de komende 10 jaar, de periode tot 2035? En dat tegen de achtergrond van een samenleving, die steeds meer seculier wordt. Voor plaatselijke kerkgemeenschappen betekent dit teruglopende vrijwillige bijdragen terwijl aan de kostenkant sprake is van stijgende energie- en salarislasteren, wat een steeds heikeler punt wordt, de geringere beschikbaarheid van vrijwilligers. Wat betekent dit voor de tot nu toe geleverde bovenplaatselijke ondersteuning door de Dienstenorganisatie en het VKB-bureau van het plaatselijk kerkenwerk?

Aan deze discussie zitten 2 aspecten. Een inhoudelijke kant, oftewel welke taken zijn nodig om het plaatselijk kerkenwerk te ondersteunen, en hoe wordt dit vervolgens gefinancierd? Nu is het zo dat de bovenplaatselijke ondersteuning door de Dienstenorganisatie evenredig mee krimpt met de inkomstenontwikkeling in de plaatselijke gemeenten. De vraag is

of dat zo moet blijven. Heeft een kleiner wordende Protestantse Kerk baat bij meer collectief te financieren bovenplaatselijke ondersteuning met een hogere omslag als gevolg of dient er juist afgeslankt te worden om de financiële ruimte in de plaatselijke gemeenten te ontlasten met een relatief lagere omslag?

Dan de financiering, de zogenaamde quotumdiscussie. Er is momenteel een kerkrentmeesterlijk, een diaconaal quotum en een bijdrage aan de solidariteitskas. Het kerkrentmeesterlijk quotum is een heffing over de plaatselijke inkomsten, het diaconaal quotum een (hogere) heffing over de collecte-inkomsten en een heffing per belijdend lid. De solidariteitskas bedraagt €5,- per belijdend lid. Kortom verschillende grondslagen en tarieven. Dit moet beter kunnen door de regeling eenvoudiger en meer handhaafbaar te maken, waardoor zo min mogelijk calculerend gedrag wordt uitgelokt. Uitgangspunt daarbij zou moeten zijn het principe van evenredigheid en draagkracht. Dit pleit voor een uniforme grondslag op basis van plaatselijke inkomsten (vrijwillige bijdragen, collecte-inkomsten, legaten en inkomsten uit vermogen) na aftrek van gemaakte kosten. Dat betekent dat in het vervolg het levend geld en de inkomsten uit het vermogen volgens hetzelfde tarief worden belast. De vermogens zelf blijven buiten beschouwing omdat anders sprake zou zijn van een dubbele heffing. Een klein deel van het heffingspercentage zou dan bestemd kunnen worden voor de Solidariteitskas.

De VKB tenslotte, zal zich het komend jaar bezinnen op de vraag hoe onze contributie-systeematiek beter aansluit bij de draagkracht van de verschillende soorten gemeenten die lid zijn, dan nu.

Nieuws

Kerk & energie

Naar aanleiding van de hoge energieprijzen komen op ons bureau veel vragen binnen van kerkrentmeesters. Ook in de app merken we dat het onderwerp leeft en dat veel kerkrentmeesters bezig zijn met de vraag hoe zij op een zo duurzaam mogelijke manier gebruik kunnen maken van hun kerkgebouw. Op onze website vindt u hierover een nieuwsbericht dat op basis van actuele ontwikkelingen steeds wordt aangevuld (zie: www.kerkrentmeester.nl/stijgende-energietarieven/).

RCE over kerk en energie

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) heeft een webdossier opgezet waarin tips over verduurzaming en mogelijkheden van financiële regelingen gemakkelijk op een plaats te vinden zijn (zie: www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/duurzaamheid/energie-crisis-en-erfgoed).

Tips voor de korte termijn, die u nu alvast kunt overwegen zijn:

- Gordijnen ophangen;
- Overstappen op LED verlichting;
- Het tijdstip van diensten verplaatsen naar minder koude momenten;
- De locatie van diensten verplaatsen naar kleinere kerken, die makkelijker te verwarmen zijn;
- Niet de hele kerk verwarmen, maar enkel de zitplekken;
- Maakt u zich geen zorgen om het orgel, deze houdt van de kou.

VKB Kerkrentmeesters is benieuwd hoe u aan de slag bent gegaan met duurzaamheid in de kerk. Scan de QR-code, vul de enquête in en deel uw ervaringen met ons en met andere kerkrentmeesters.

Scan en vul de enquête in:

Najaarssynode PKN

Op vrijdag 11 en zaterdag 12 november kwam de generale synode bijeen. De volgende besluiten zijn goed om als kerkrentmeesters kennis van te nemen:

- Na een boeiend panelgesprek onder leiding van Gerben van Dijk (bestuurslid VKB) is de notitie 'Speelruimte gezocht', die de protestantse visie op het kerkgebouw weergeeft, aangenomen. Er komt een publieksvriendelijke versie om lokaal het gesprek te voeren over haar (gebruiks)mogelijkheden.
- De synode heeft ingestemd met een wijzigingstekst van de kerkorde en generale regelingen met betrekking tot orgeladvies. Bij aanpassingen aan het orgel moet aan het CCBB een orgeladvies worden overlegd, dat door een erkend orgeladviseur is opgesteld. Een lijst met erkende adviseurs is bij de Commissie Orgelzaken van de VKB te verkrijgen.
- De synode werkt een regeling uit in het kader van een Veilige Kerk, waarin de verplichting is opgenomen dat predikanten en kerkelijk werkers, verbonden aan een gemeente, alsmede vrijwilligers/ ambtsdragers die met kwetsbare mensen werken of leidinggevende taken hebben, een verklaring omtrent gedrag (VOG) moeten overleggen. Colleges van kerkrentmeesters kunnen dit gratis regelen via een aanmelding bij justis.nl.

Meer informatie over deze synode is terug te vinden op de website van de Protestantse Kerk: www.protestantsekerk.nl/synodeagenda/generale-synode-november-2022/

Protestantse Kerk ondersteunt initiatief 'Warme Kamers'

Door de steeds maar stijgende kosten zullen veel mensen die het financieel al moeilijk hebben thuis de verwarming uit laten en lampen niet aanzetten. Daarnaast is het prijsplafond van de energierekening pas eind januari op de rekening te voelen. Het Leger des Heils wil hen niet in de kou laten zitten en heeft vanaf 1 november jongstleden overdag de deuren van meer dan honderd buurthuis kamers geopend. Samen met andere organisaties zorgen ze daarmee voor warme huiskamers in ieders buurt. Hier kunnen mensen studeren, een gratis kopje koffie drinken of een spelletje spelen.

De Protestantse Kerk ondersteunt dit initiatief van harte. "Het is belangrijk dat we onze naasten in nood helpen, ook dichtbij," aldus Jurjen de Groot,

directeur van de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk. "Omdat er nog niet in iedere plaats een buurthuis kamer is doen we een oproep aan onze kerkelijke gemeenten om - indien mogelijk - een ruimte in je kerkgebouw hiervoor beschikbaar te stellen. Samen kunnen we ervoor zorgen dat iedereen warm de winter doorkomt."

Lees het hele bericht op de website van de PKN (zie: www.protestantsekerk.nl/nieuws/protestantse-kerk-ondersteunt-initiatief-warme-kamers/) of kijk voor meer informatie op legerdesheils.nl/warmekamers.

Als het
buiten
koud is
dan komt
een warm
hart goed
van pas.

In gesprek met Joost Schelling

Op zoek naar de kracht van de kerk

**"Zorg ervoor
dat de oudere
én de jongere
kerkrentmeester
met passie
hun werk
kunnen doen."**

Joost Schelling

Joost Schelling is sinds 1 november de nieuwe directeur van VKB Kerkrentmeesters. Hij was tot voor kort gemeentepredikant in Sliedrecht (tot 2017) en Woerden. Joost is getrouwd en heeft drie dochters in de leeftijden 8, 14 en 16 jaar. Hij is actief geweest in besturen van aan de kerk gelieerde organisaties. Joost is nu voorzitter van het landelijke bestuur van Schuldhulpmaatje Nederland. Hij vertegenwoordigt binnen dit bestuur de Protestantse Kerk in Nederland. Met de overstap naar VKB Kerkrentmeesters heeft hij het predikantschap nog niet volledig achter zich gelaten. Hij blijft nog als gastpredikant actief.

Vanwaar de switch van gemeentepredikant naar directeur van de VKB? Kun je jouw situatie toelichten?

"Ik zie de kerk als een prachtige diamant, die je vanuit diverse perspectieven kunt benaderen. Juist door te draaien valt er steeds weer ander licht op, het geheel van deze invalshoeken verrijkt de betekenis van de diamant. Zo zie ik ook het werk in de plaatselijke gemeente. Ik ga de kerk vanuit een ander perspectief dienen. Ik keek als predikant voorheen ook al naar de positie van kerkrentmeesters. Ik voelde me altijd wel geroepen om mee te praten en te denken over het geld in de kerkelijke gemeente. Ik vind het ook belangrijk dat kerkrentmeesters meedenken en meepraten over het beleid in de kerk. Volgens mij hebben we dat in de kerk te veel uit elkaar getrokken, terwijl kerkenraad en kerkrentmeesters elkaar juist nodig hebben. In de kerk zijn we soms bang om over geld te praten omdat we denken dat het vooral over de inhoud moet gaan. Maar geld beheren, gaat ook over de inhoud. Hoe zet je het geld in ten dienste van de gemeente? Hoe draag je zorg voor de komende generatie of jouw buurt? Daarmee kun je juist beleidsbepalend zijn. In een krimpende kerk waar op bepaalde vlakken tekort is, moeten we ook realistisch naar het geld proberen te kijken als een middel om je missie goed te kunnen uitvoeren."

"Eerder las ik eens een artikelenserie over de krimp bij kerken in de Betuwe (Nederlands Dagblad, voorjaar 2022) waarin aan de orde kwam dat oudere kerkbestuurders geen opvolgers hadden en daarom zich genoodzaakt zagen om te blijven doorgaan. Als oplossing werd hierbij aangedragen dat de kerk haar structuur moet aanpassen. Dus de kerk anders organiseren, samenwerken en fuseren op regionaal gebied. Dat is één aspect, maar zorg er dan ook voor dat de cultuur in de kerk verandert. Zorg ervoor dat de oudere én de jonge-

re kerkrentmeester met passie hun werk kunnen doen. Lukt dat onvoldoende, dan moeten we ondersteuning bieden en hen ontzorgen, maar hen niet wegtrekken uit de lokale context. Daar klopt juist het hart van de kerkrentmeester en mag de kerk een plaats zijn waar geloof, hoop en liefde worden gevonden."

Krimpende kerk

Al pratend komen we uit bij de krimpende kerk. Hoe kan een kerk in de toekomst haar rol vervullen in een situatie van krimp?

"De kerk is al langere tijd bezig om invulling te geven aan een lichtere vorm van kerk-zijn. Het proces van ontkerkelijking gaat nog steeds in rap tempo door. De vergrijzing is de komende 20 jaar nog zomaar niet voorbij en dus de krimp ook niet. Maar het moet ons niet in een kramp brengen. Ik geloof dat de mensen lokaal de ambassadeurs zijn van hun geloof. Lokaal moet je als kerk bezien op welke wijze je het beste het geloof kunt uitdragen. Als je je fixeert op wat je niet meer hebt en kunt, ben je geneigd om niet naar de nieuwe mogelijkheden en kansen te kijken. We zullen ook met elkaar scherpere keuzes moeten gaan maken. En dan vooral keuzes die te maken hebben met het persoonlijk geloof van mensen en de vitaliteit van de plaatselijke gemeente. Dat is uiteindelijk het kapitaal van de kerk. Naast rekenen met vermogens moet je ook rekenen met menselijk kapitaal. Op mensen en vrijwilligers moeten we bijzonder zuinig zijn. De kracht van de kerk zit hem in de mensen die de kerk vertegenwoordigen."

Uitdagingen

Kun je specifiek benoemen wat de uitdagingen van de kerkrentmeester anno 2022 zijn?

"Op thema's waarop kerkrentmeesters actief zijn zoals gebouwen, vermogen en geldwerving liggen tal van uitdagingen. Wat dat betreft is deze tijd erg

boeiend (voor mij ook een reden om in deze functie aan de slag te gaan). Soms heerst er de gedachte dat als de 'hardware' goed is, ook de 'software' wel goed zal draaien. De zorg voor een kerkgebouw is niet alleen een zaak van de kerkrentmeesters, maar van de gehele kerk. Betrek de gehele gemeente erbij zodat gemeenteleden ook bereid zijn om ervoor bij te dragen. Neem als kerkrentmeesters samen met de kerkenraad de mensen mee in de keuzes die worden gemaakt. Veelal heerst de gedachte dat kerkrentmeesters vaak aan het eind van de rit aangeven dat er geen geld is. Ik adviseer kerkrentmeesters daarom om mee te denken aan de beleidskant en het voortouw te nemen om én na te denken over je gebouw én over de personele inzet, het vermogen en de eventuele tekorten. Bij de VKB noemen we dat 'toekomstgericht kerkbeheer'. Als VKB hebben we de taak om kerkrentmeesters hiertoe in staat te stellen en toe te rusten. Daarnaast ook een stuk ontzorgen als het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen die zich voordoen zoals de ANBI status en de wet op bestuur en toezicht. Daar wil ik graag de komende jaren een bijdrage aan geven."

Vernieuwingsproces

Bij je aantreden zit de vereniging midden in een vernieuwingsproces als het gaat om communicatiemiddelen (nieuw logo, vernieuwde website, podcasts en een communicatieapp). Hoe kijk je daar tegenaan?

"Ik zie het vooral ook als een groot cadeau aan mij. Dit waren juist punten die ik bij de werving voor deze functie heb ingebracht. Om de lijnen kort te maken met de leden heb je vandaag

de dag naast je magazine nog andere instrumenten nodig. Een podcast beluisteren kun je ook doen tijdens een rondje lopen of huishoudelijk klusje. Ik ben blij dat de vereniging deze keuzes heeft gemaakt om zo de informatie dichtbij de individuele kerkrentmeesters te brengen. Via de VKB-app met haar verschillende groepen kan een kerkrentmeester uit Friesland gemakkelijk in contact komen met een kerkrentmeester uit Noord-Brabant en kunnen ze elkaar helpen en ervaringen uitwisselen. Zo kan de VKB als kennis-makelaar haar rol nog beter vervullen."

De kracht van de kerk zit hem in de mensen die de kerk vertegenwoordigen.

Toekomst

Hoe ziet de VKB er over 25 jaar uit?

"Leuke vraag. Ik denk niet dat de VKB er dan nog in de huidige vorm is. Je weet niet wat de toekomst brengt. Ik geloof dat onze Heer zijn kerk ook bewaart. Wat ik belangrijk vind is dat er over 25 jaar kerkplekken zullen zijn waar de bijbelse boodschap wordt gebracht en waar vindplaatsen zijn van geloof, hoop en liefde dichtbij de mensen. En vooral dat die plekken goed gefaciliteerd worden, zodat de mensen die zich daar lokaal voor inzetten maximaal ontzorgd worden bij hun taak. Als ik dit bedenkt zou ik zeggen dat dit niet anders dan met de VKB kan worden gerealiseerd na 25 jaar. In welke vorm dat is? Dat zal zijn zal de tijd ons leren."

Een advies aan kerkrentmeesters?

"In 2016 is een onderzoeksresultaat gepubliceerd door dr. Henk de Roest. Hij heeft de financiële situatie van de kerk in kaart gebracht en kwam tot de conclusie dat als je naar het vermogen alleen al in noordelijke provincies kijkt, de kerk daar over 1 miljard euro kan beschikken. Zijn conclusie was dat tegelijkertijd die lokale geloofsgemeenschappen daar onder druk staan. Er is dan vooral een tekort aan mensen om je idealen als kerk te verwezenlijken. Hoe zorgen we dat we een mozaïek van kerkplekken in Nederland, ook financieel, realiseren, zodat er op allerlei manieren kerk-zijn dichtbij mensen mogelijk blijft? En laten we bezien wat daarvoor nodig is. Soms een eigen gebouw, soms niet (meer). Maar laten we vooral niet als geloofsgemeenschap vertrekken. Hierdoor kun je je missie lokaal nog blijven uitdragen. De kleine groep verdient ook extra aandacht. Juist corona heeft de kerk geleerd dat intensieve relaties tussen gelovigen bijdragen aan vitaliteit."

Tot slot

Slotopmerking: heb je nog een aanbeveling of een boodschap?

"Laat je niet teveel door de 'krimp' in een 'kramp' brengen. Staar je niet blind op de plekken waar de kerk verdwijnt. Durf een krimp situatie onder ogen te zien en probeer vooral ook te kijken hoe je het op een andere manier kunt organiseren en betrek daarbij alle mensen in je doelgroep (dus ook jongeren). Heb het lef om problemen op tafel te leggen, en om te ondernemen, en zoek als gemeente met elkaar naar de voor jullie beste oplossing. Doe dat als kerkrentmeesters samen met de kerkenraad en gemeente."

Joost Schelling (1978) studeerde Theologie aan de Universiteit Utrecht en volgde daar de Kerkelijke Opleiding.

Van 2004-2012 werkte hij als jeugdwerkadviseur en teamleider dienstverlening bij JOP, het landelijke jeugdwerk van de Protestantse Kerk in Nederland. Van februari 2012 tot en met oktober 2022 diende hij respectievelijk de gemeenten Sliedrecht en Woerden als gemeentepredikant. Sinds 2017 is hij de bestuursvoorzitter van de Vereniging Schuldhulpmaatje Nederland, waar meer dan 100 lokale stichtingen in meer dan 140 gemeenten bij aangesloten zijn.

Joost is getrouwd met Jolanda, heeft 3 dochters en woont in Woerden.

Onze digitale oplossing realiseert gemak voor bestuurders, eenvoud voor gebruikers en is AVG-proof.

Bestuursongemak?

Bestuurders van kerken, verenigingen en stichtingen ervaren vaak problemen als het gaat om vergaderen, dossiervorming en communicatie. Mogelijk worstelt u ook met onderstaande problemen.

Documenten kwijt

Documenten worden op allerlei plaatsen opgeslagen. Denk aan Dropbox, OneDrive, lokale schijven, e-mail...

Vergaderstukken delen lastig

Het verspreiden van vergaderstukken is tijdrovend. Het is niet zeker dat iedereen over de juiste versie beschikt. De veiligheid kan niet worden gegarandeerd.

AVG-proof

De locatie van het volledige dossier is niet duidelijk. Welke personen toegang hebben (gehad) kan niet worden vastgesteld.

Bestuurswisselingen

Documenten worden bij wisselingen van bestuursleden niet (goed) overgedragen en gaan daardoor verloren.

Continuïteit

U bent afhankelijk van vrijwilligers voor beheer, ontwikkeling en onderhoud van uw huidige oplossing. Of u hebt een dure maatwerkoplossing.

De oplossing:

Wij ontwikkelen Bestuursgemak, onderhouden het inrichtingsmodel, installeren het en beheren dat vervolgens voor u vanaf € 49,- per maand.

www.bestuursgemak.nl | info@bestuursgemak.nl | 06 - 22 17 60 20

DWA adviseert op het gebied van energie en installaties. Bij nieuwbouw en renovatie van kerkgebouwen richten we ons onder meer op: ventilatie, verwarming, verlichting, communicatie en verduurzaming.

Wij zijn lid van Kerkenplatform.nl.

DWa

www.dwa.nl

fjellet
samenwerking op een hoger plan

**Wij helpen je kerk
digitaal samenwerken
met Microsoft 365!**

fjellet.nl/kb

Samen sterk voor toekomstgericht kerkbeheer

Bij VKB Kerkrentmeesters zijn we er voor elkaar. Dat betekent dat we jou ook graag uitnodigen om je kennis en ervaringen te delen. Om volop te halen én te brengen. Samen gaan we voor toegeruste kerkgemeenschappen die met open kerkdeuren van waarde zijn.

Wat bedoelen we nu eigenlijk met toekomstgericht kerkbeheer?

Samen de handen ineen slaan

In onze gemeenteraad besloot bij de algemene beschouwingen de fractievoorzitter van de grote SGP-fractie zijn bijdrage met een lied van mr. Pieter Leonard van de Kastelee.

TEKST JOS AARNOUDSE BEELD PIXABAY

Dat lied is opgenomen als Gezang 22 in de bundel Evangelische Gezangen van de Nederlandsche Hervormde Kerk uit 1806.

Progressief versus conservatief?

Ik vond dat komisch. Het lied klinkt heel vroom, op het eerste gehoor. Maar misschien was het wel belangrijker dat het vooral conservatief lijkt: "ieder (...) wenscht terug 't geen hij eens zag. Rust mijn ziel! Uw God is Koning, wees te vrede met uw lot."

Ik vroeg me af, zou deze SGP-broeder ook weten, dat Van de Kastelee in de 18e eeuw een patriot en unitariër was, dus tegen de prinsgezinden en tegen autonomie van de provincies. Dat hij aangestoken was door het vuur van de Amerikaanse en Franse revolutie? Dat hij in de Franse tijd tot grote hoogte steeg als voorzitter van de Nationale Vergadering? Zou deze SGP-broeder zich realiseren, dat hij citeerde uit de bundel 'Sirenische minneliederen', zoals ze smalend onder de orthodoxe bevindelijken werden genoemd. Kennelijk was het feit dat het lied vandaag oud

en behoudend klonk, voldoende reden om het zuiver te achten ter citering in onze gemeenteraad.

In de buurt van hetzelfde Haarlem waar de dichtende politicus Van de Kastelee vandaan kwam, wordt jaarlijks het popfestival Mysteryland gehouden. Belangrijke slogan bij dat festival is: 'tomorrow is a mystery'. Dat is dus een seculiere variant op een ander christelijk lied, namelijk: 'Wat de toekomst brengen moge'.

De reactie is echter wel verschillend. Op het terrein van Mysteryland is de reactie: leef vandaag, in het nu, *carpe diem*. Vertaald naar het festivalpubliek: leef je uit, dans en zuip. Terwijl Jacqueline van der Waals, wetend van Jezus' onderwijs over de vogels en de lelies, over vertrouwen en bezorgdheid, verder dicht: 'mij geleid des Heren hand'. Maar wel naar het onbekende land.

Gaan wij echt naar 'terra incognita' anno 2022? Je hoeft geen profeet te zijn om te zien wat er gaande is in ons land. In een stukje naar aanleiding

van het *ad-limina* bezoek van de Nederlandse bisschoppen aan de paus, om de stand van zaken in de Nederlandse kerkprovincie te verslaan, citeert Stijn Fens de Duitse kerkhistoricus Wilhelm Damberg: "We hebben te maken met een grote sociologische beweging, weg van de kerk en de relatie met een persoonlijke God."

Natuurlijk weten we niet hoe snel dat gaat, en waar dat eindigt, en of het wel gewoon tot het einde doorzet. Als we het hebben over 'toekomstgericht kerkbeheer' of 'toekomstgericht kerk-zijn', gaat het niet om 'progressief' tegenover 'conservatief'. Maar dan gaat het om wat de Heer van de kerk noemt: de tekenen der tijden verstaan.

Samen de handen ineen slaan

En dat moet je samen doen. Alle soorten ambtsdragers in de kerk en alle stromingen binnen de kerk zouden het daar samen over moeten hebben. Niet om te berusten, maar om op de juiste manier voor te sorteren. Je kunt je drie slagen in de rondte vernieuwen, maar als je niet toevallig op de juiste demografische

plooi zit met je kerk, dan zet het geen enkele zode aan de dijk. Je kunt de luiken dicht doen voor alle vormen van verandering en voor anker gaan bij 'het bewaren van het toebetrouwde pand', maar het betekent niet dat je daarmee de harten van het volk in steden als Amsterdam of Rotterdam, Groningen of Maastricht weet te winnen, en ook op den duur niet meer op het platteland.

De oplossing is: samenwerken, verbinden en je oefenen in gezonde nederigheid.

Wat dan wel? Veel christenen, ook zij die aan de politieke macht zijn gaan deelnemen, hebben altijd nog wel een pacifistische gevoeligheid. Militarisme blijft altijd, op zijn minst een beetje, contrair voelen aan het leven en het onderwijs van Jezus zelf. Toch ben ik blij, dat het hele leven in de Schrift voorbij komt. Dus ook strijd en militaire

metaforen. Van de HERE Zebaoth tot aan de geestelijke wapenrusting. De wapenen der gerechtigheid voor de linker- en voor de rechterhand. Jezus gebruikt een voorbeeld uit de krijgskunst om zijn gemeente verstandigheid bij te brengen omtrent de toekomst. Een commandant moet een plan hebben voor er ten stijde getrokken kan worden. En zo is het ook met krimp en verlies: kun je op een verstandige manier terugtrekken en hergroeperen? Daarbij hebben we alle gezichtspunten nodig. Wat doen we met erfenissen die ons niet meer passen. Ik bedoel te veel of te grote kerkgebouwen of verouderde pastorieën. Maar ook: waar liggen kansen om met andere vormen de kerkelijke presentie op zoveel mogelijk plekken in ons land te continueren, juist ook onder de vlag van de Protestantse Kerk in Nederland?

We zijn er niet als we allemaal op ons eigen eilandje, of in onze eigen geleding, de grote sociologische verandering van Wilhelm Damberg tot ons door hebben laten dringen. We komen pas verder als we de handen beter in één slaan. Kerkrentmeesters en

kerkenraad, predikers en diaconalen, professioneel vrijgestelden en toegewijde vrijwilligers. Maar ook alleen als we gevestigde posities durven loslaten. Stoppen met kerkrechttekstjes aangenomen of tegengehouden te krijgen. Stoppen met rechtsposities, regelingen en competentiekwesties als het hoogste goed te zien. Laten we liever – elk vanuit onze eigen modale geschiedenis en vanuit onze eigen verantwoordelijkheid binnen het geheel van de kerk – nog eens proberen wat mensen van buiten de eigen kring geïnteresseerd te krijgen in het Evangelie dan dat we elkaar blijven bestoken met al die zo bekende theologische en zogenaamde christelijk ethische posities. Zeker, ik bedoel niet langs elkaar heen leven, maar je kunt ook, met respect voor de verschillen die er nu eenmaal zijn, veel eleganter met elkaar in gesprek zijn en met elkaar omgaan dan we – zelfs nu nog – vaak doen. Schieten op eigen mensen is in ieder geval niet de oplossing. Samenwerken, verbinden en je oefenen in gezonde nederigheid, *humilitas* (weest zachtmoedig want ik ben zachtmoedig, zegt de Heer) zijn dat wel.

Do's & don'ts

College zijn met het oog op de toekomst

TEKST WILNANDA HUKOM BEELD UNSPLASH

Do's

Zoek verbinding met je kerkenraad

Als college heb je je eigen invalshoek, maar je dient het geheel. Dus bemoei je ook met de andere 'geledingen'. Stel de vraag 'waar zijn we samen als gemeente naar op weg?' centraal, ook in het college van kerkrentmeesters.

Neem initiatief

Durf zelf initiatief te nemen om regelmatig agendasettend te zijn omtrent beleid. Wat zijn onze middelen? En wat is ons perspectief als gemeente op de middellange termijn? Het is belangrijk om daarbij niet afwachtend te zijn en om regelmatig de predikant(en) te betrekken bij jullie werk als kerkrentmeesters.

Zaken op orde

Misschien een open deur, maar zorg dat je je 'eigen' afdeling (gebouwen-beheer, administratie, geldwerving, werkgeverschap, etcetera) goed op

orde hebt. Gebruik ook de talenten van de gemeenteleden. Als college heb je wel de verantwoording over de beheerszaken, maar dat betekent niet dat je ook alles zelf moet uitvoeren. Is kennis over bepaalde zaken niet binnen de gemeente te vinden, informeer eens bij een buurgemeente of schakel betaalde hulp in via een commercieel bedrijf.

Op één lijn

Zorg dat je als college op één lijn zit. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar gaat helaas toch nog wel eens mis. Geef in de collegevergaderingen ruimte aan ieders mening en probeer daar nader tot elkaar te komen, zodat ieder achter de gemaakte afspraken kan staan.

Don'ts

Je beperken tot praktisch beheer

Je bent als college al snel geneigd het beheer praktisch te benaderen. Is de kerk goed onderhouden? Hebben we onze verzekeringsportefeuille wel op orde? Dat op zich is niet verkeerd natuurlijk, maar durf ook beleidsmatig en strategisch naar het kerkbeheer te kijken, met visie voor de langere termijn.

Vakjargon gebruiken

Zoals met bijna alles, is een goede communicatie onmisbaar. Gebruik dus geen bouwtechnisch of financieel jargon, maar vertaal je dilemma's over gebouwen, geld of andere beheerszaken in een taal die voor iedereen te begrijpen is. Op die manier ontstaat er geen kloof tussen het college en de kerkenraad of de gemeente.

Je laten aanpraten dat geld en middelen 'bijkomende' dingen zijn

Ook de zakelijke randvoorwaarden van het kerk-zijn zijn voluit 'geestelijk'. Sterker nog, ze zijn noodzakelijk voor het goed functioneren van de gemeente. Dat is een verantwoordelijke, en een heel belangrijke, taak.

Een afwijkend standpunt innemen

Ga in de kerkenraad niet individueel een afwijkend standpunt innemen dan de visie die het college inbrengt. Helaas komt dit nog regelmatig voor en het leidt tot vervelende ergernissen. Spreek over onderwerpen waar de meningen uiteen lopen langer door binnen het college.

Tips

Je staat er niet alleen voor. VKB Kerkrentmeesters is er om jou in je rol als kerkrentmeester te versterken.

We bieden informatie aan via tal van communicatiemiddelen: de kennisbank op onze website, een maandelijkse nieuwsbrief, het magazine Kerkbeheer, een podcast en onze eigen VKB app. Loop je ergens tegenaan en kom je er niet uit? Je kunt ons ook altijd bellen of mailen.

De stelling

Meer aandacht voor de link tussen kerk-zijn en diaconie is broodnodig

"Een kerkgebouw is de plek van waaruit de gemeente haar missionaire taken verricht. Kerkrentmeesters zouden zich niet alleen op beheersmatige taken moeten richten, maar zeker ook op de ondersteuning van alle andere beleidsdoelen van de gemeente."

"Beide moeten wel voldoende afgebakend zijn, maar financiële expertise kan gedeeld worden."

"Als je werkt aan de verbinding tussen geloofsgemeenschap en diaconale betrokkenheid, kun je veel meer laten zien waar je als kerk voor staat! En daarbij: ik ervaar de scheiding tussen kerkrentmeesters en diaconie regelmatig als een snee door het hart van kerk-zijn."

"De kerkrentmeesters en de diaconie zijn twee colleges met eigen kennis, expertise en verantwoordelijkheden."

"Een voordeel hiervan is dat maar één beheersorganisatie voor financiën en administratie nodig is en dat maakt het zoeken naar nauwelijks beschikbare deskundige vrijwilligers ook gemakkelijker."

"Wij gaan samenwerken. We moeten onze kennis delen, zoals we ook onze gebouwen delen."

Wat vindt u?

Praat ook mee over de stelling in de app van de VKB.

De stelling voor de volgende editie van *Kerkbeheer* is:

"Kerkrentmeesters zouden voorop moeten lopen als het gaat om duurzaamheid."

Heeft u de VKB app nog niet gedownload? Scan onderstaande QR-code, installeer de app en meld u aan.

VKB over de link tussen kerk-zijn en diaconie

Het is gewoon een opdracht van de Heer, maar het is ook goed om te beseffen dat de kerk gegroeid is op basis van een hechte band tussen verkondiging, eredienst en concrete hulpverlening aan mensen in de problemen. Wie het boek 'Ontluikend christendom' van Daniël de Waele leest, komt opnieuw onder de indruk van de groei van de kerk in de eerste eeuwen en van de achtergronden ervan. Zeker, er zijn vele gezichtspunten om naar de groei van het christendom te kijken in de eerste eeuwen. Maar zeker is dat 'woorden' zonder 'daden' of het vasthouden van rituelen als een soort religieus erfgoed zonder levende gemeenschapspraktijk zeker niet zullen leiden tot een vitale kerk, ook als het gaat om een kleine minderheidskerk in een grote seculiere samenleving. Het dichtdoen van de luiken om in eigen kring dan maar de aloude tradities voort te zetten is geen optie. Wel die tradities voortzetten, maar niet met gesloten luiken. Hoe kleiner een kerk wordt, hoe belangrijker het is om integraal te denken: prediking, pastoraat, missionair-zijn en diaconaat zijn feitelijk vier zijden aan hetzelfde vierkant.

Waarom zouden kerkrentmeesters zich druk moeten maken over diaconaat? Omdat het kerk-zijn in het Nederland van de 21e eeuw niet kan zonder een actief diaconaat in de eigen samenleving (naast betrokkenheid op noden wereldwijd). Daar heb je de gehele gemeente voor nodig, die handen, ogen en oren zijn. Daarvoor heb je nodig dat je programma's, maar dus ook middelen (geld, de inzet van de dominee, etcetera) op elkaar afstemt. Kerkrentmeesters en diakenen dienen voor een vitale kerk in het Nederland van de 21e eeuw de handen ineen te slaan.

VKB partners

2Select Fondsenwerving

2Select adviseert, coacht en/of ontzorgt kerken, diaconieën en christelijke, sociaal maatschappelijke en diaconale organisaties als er geld gewonnen moet worden om belangrijke dingen voor elkaar te krijgen. Dat kan werving onder eigen leden zijn, onder kerken, bij vermogensfondsen en/of bij overheden. Door eerder gewerkt te hebben voor de plaatselijke en bovenplaatselijke kerk, hebben we jarenlang mogen meemaken hoeveel mooi en waardevol werk er in de kerk verzet wordt. Voor eigen mensen maar evenzeer voor de samenleving. Dat willen we helpen vitaal te houden, en waar nodig en mogelijk te versterken.

Als kerkrentmeesters gevraagd wordt: 'Waarom 2Select?' is het antwoord vaak: 'Jullie kennen en begrijpen het kerkenwerk', maar ook: 'Jullie analyse is niet wat we hadden gehoopt, maar die eerlijkheid waarderen we juist'. 2Select brengt nieuw elan, maar geen valse hoop. Bij het zoeken naar oplossingen helpen wij om, ook inhoudelijk, verder te kijken dan de eigen kerkdeur. Fondsenwerving is zelden gemakkelijk, maar, voor wie verder kijkt, ook zelden kansloos! Naast de vergroening en herinrichting van drie monumentale kerken in Zuid-Limburg, zijn we ook trots op de steun die we hebben weten te werven om drie kerken in Hoogeveen radicaal om te bouwen met het oog op de veranderde rol van de kerk in de 21e eeuw.

In het kerkbeheer wordt er nog te veel op de winkel gepast en te weinig geïnvesteerd in het creëren van meerwaarde. De les uit de gelijkenis van de talenten wordt op veel plaatsen wel, maar op te veel plaatsen nog niet getrokken. De kerk moet meer doen dan overleven. Geef dus je geld uit – of werf het – voor werk dat mensen en de wereld dichterbij Gods bestemming voor hen brengt, én waar ze graag bij willen horen. Dan wordt het méér dan overleven; dan leeft de kerk écht – en maakt ze verschil. Kijk voor meer informatie op www.2select.nl.

ProjectPerfect

Kerkbeheer is vernieuwd, een nieuw logo, een nieuwe vormgeving. Klaar voor de toekomst, daarmee is een mooie en een belangrijke stap gezet. De kerk is volop in beweging en steeds zijn er weer nieuwe vragen waar je een antwoord op moet vinden.

De acceptgirokaart gaat verdwijnen en de vraag is of er nog leven is na deze 'gele kaart' die voor veel mensen belangrijk is. Dit heeft direct te maken met vragen rondom fondswerving. Blijven de inkomsten op peil? Hoe kunnen we er samen voor zorgen dat de kerk als dé plek van geloof, hoop en liefde vitaal en daadkrachtig in je dorp of stad aanwezig blijft.

De afgelopen periode is de AVG ingevoerd en dat roept vragen op over wat je wel en niet mag doen met adressen. Eigenlijk is dat een vraag binnen een breder kader. Met welk beeld kijk je naar de toekomst van de plaatselijke gemeente? Wat is de visie voor de komende drie tot vijf jaar? Dat is een geweldige uitdaging om er samen met de plaatselijke

gemeente de schouders onder te zetten en vol verwondering te zijn over wat er kan en mogelijk is.

Persoonlijk vind ik korte lijnen en snel schakelen belangrijk. Dat kan alleen als er ook een goed persoonlijk contact is met onder andere de kerkrentmeester(s). Qua werkwijze kun je, op basis van een inventariserend gesprek, een duidelijke analyse van mij verwachten met een helder stappenplan. Verwachtingen over en weer zo concreet mogelijk maken hoort bij mijn stijl van werken. Soms kleuren we buiten de lijntjes en even helemaal anders denken kan een goed begin van werken aan de toekomst zijn. Zo bouwen we samen verder aan de kerk, samen met de kerkrentmeester(s), samen met de gemeente. Kijk voor meer informatie op www.projectperfect.nl.

Fjellet

Wij helpen kerken veilig en makkelijk digitaal samen te werken. Dat doen we door ze te begeleiden bij de inrichting en het gebruik van Microsoft 365. Dat is een aantrekkelijke oplossing voor kerken. Op basis van hun ANBI-status komen zij in aanmerking voor gratis licenties. Daarnaast is de aangeboden software voor kerkelijke vrijwilligers meestal bekend (Word, Excel, Outlook, enzovoort). Het voordeel is dat informatie en documenten makkelijker gedeeld, beheerd en beveiligd kunnen worden. Er is een centrale, online omgeving met veel mogelijkheden voor samenwerking, zonder dat informatie gaat zwerven of kwijt raakt.

Onze uiteindelijke motivatie is dat we ons zorgen maken over kerkelijke archiefvorming op lange termijn. Digitalisering en digitaal werken heeft veel voordelen, maar over 100 jaar is onze tijd de slechtst gedocumenteerde tijd uit eeuwen kerkgeschiedenis. We hopen dat het gebruik van Microsoft 365 helpt bij het voorsorteren op een geschikte, betrouwbare en betaalbare manier van digitale archiefvorming.

Wat wij doen is helemaal niet bijzonder of spannend. Er zijn veel leveranciers en aanbieders die organisaties helpen met de inrichting of het gebruik van Microsoft 365. Bovendien maken wij gebruik van de software van een wereldspeler, dus onze dienstverlening voegt slechts een beperkt deel toe als een kerk besluit om met Microsoft 365 aan de slag te gaan.

Wat ons onderscheidt is dat alle bij Fjellet betrokken personen zelf kerkelijk actief, betrokken en meelevend zijn. We kennen het kerkelijk leven dus uit eigen ervaring en van binnenuit. Dat praat en schakelt makkelijk. Daarnaast hebben we ons binnen Fjellet toegelegd op kerken als specifieke doelgroep. We hebben inmiddels de nodige ervaring met onze dienstverlening bij enkele tientallen kerken. Die ervaring nemen we mee in volgende projecten, zodat nieuwe klanten er weer van profiteren. Kijk voor meer informatie op www.fjellet.nl.

Givt

Givt is fan van geven. Een gever ziet meer dan alleen zichzelf. Wij geloven dat geven in de kerk meer is dan financieel bijdragen. Juist samen geven verbindt. Onze missie is om de barrières voor de kerkganger zo laag mogelijk te maken, zodat zoveel mogelijk mensen kunnen deelnemen aan de collecte.

Zo kun je met Givt geven wat je wilt, zonder de belemmering van wat je wel of niet aan geld bij je hebt. Je kunt met Givt geven als je in de dienst aanwezig bent, maar ook heel eenvoudig vanuit huis. In de Givt-app wordt een overzicht van je giften bijgehouden, zodat je dit direct paraat hebt bij het doen van je belastingaangifte. Voor bijvoorbeeld penningmeesters faciliteren we een Givt-dash-board. In deze werkruimte heb je altijd een overzicht beschikbaar van de donaties die via Givt gedaan zijn. René Bos, penningmeester van de Protestantse Gemeente Zoetermeer-Zuid zegt: "In plaats van geld tellen, kunnen de diakenen interesse tonen in anderen en een praatje maken met mensen."

Wij zien onszelf als facilitator van het geven, zodat er voor de kerkrentmeester en de kerkganger meer ruimte overblijft voor waar geven eigenlijk over gaat. Niet de inzameling zelf, maar het doel waarvoor ingezameld wordt. Onze ambitie is om wereldwijd drempels om te geven weg te nemen. Wij zijn actief met kerken en goede doelen in Nederland, België, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland en de Verenigde Staten.

Iedereen is waardevol, daarom werken wij samen op basis van gelijkwaardigheid. Givt is bruikbaar in grote kerkgenootschappen, maar ook in kleine (huiskamer)gemeenten. Wij geloven dat we hiermee een duurzame relatie kunnen opbouwen, waarmee we op de lange termijn het verschil kunnen maken.

Ook voor jullie gemeente bieden we graag een digitale geefoplossing voor de collectes en andere acties of campagnes binnen jullie kerkgemeenschap. Kijk voor meer informatie op: www.givtapp.net.

Jos & Bert

TEKST WILNANDA HUKOM BEELD WILLEM
JAN DE BRUIN FOTOGRAFIE

Jos Aarnoudse: "Ik verwacht dat we over 25 jaar op veel meer plekken kleinere groepen toegewijde christenen gaan zien. Daar zit ook wel een ideaal in. Ik geloof dat ons land het best gediend is, als we een lichtend licht en een zoutend zout willen zijn, met meer kleinere gemeenschappen die vanuit een bescheiden, zelfbewuste houding christen zijn, gemeenschapsdingen organiseren voor bijvoorbeeld ouderen in de wijk of het dorp, maatschappelijk betrokken zijn en dan daaraan vieringen koppelen en van daaruit een stukje hoop en blijdschap uitstralen in de wetenschap van de liefde van God."

"Dat houdt in dat je voor die kleinere gemeenschappen moet zorgen dat de ondersteuning adequater wordt. We moeten zuinig zijn op talenten, op de inzet van vrijwilligers. Daarmee bedoel ik dat niet al die gemeenschappen hun eigen college van diakenen of kerkrentmeesters zouden moeten hebben, maar dat je dat clustert en ontzorgt, zodat de maximale kracht van die toegewijde christenen in die gemeente kan gaan naar het leven

met Christus, met elkaar en de wijk of het dorp om de kerk heen. Dan ga je naar een soort 'shared service' model, waarbij je dus niet de kleine gemeenten fuseert tot één grote gemeente, maar waarbij iedere lokale kerk zijn eigen identiteit behoudt en dat beheerszaken in gezamenlijkheid worden geregeld op regionaal niveau. In feite het uitbesteden van taken die niet je identiteit als gemeente raken om die lokale gemeenschappen zo veel mogelijk vrij te spelen voor de taak waar ze écht voor zijn."

"De rol van de VKB daarin is om mee te denken. De VKB moet samen met de Dienstenorganisatie van de PKN schakelen wat een krimpende kerk betekent. Betekent dat dat ons bureau of dat van de dienstenorganisatie mee moet krimpen of juist contrair, meer ontzorgende dienstverlening moet gaan bieden? Mijn indruk is dat gemeentes liever ondersteund worden door organisatie-eigen instanties, zoals de PKN en de VKB, dan door commerciële partijen. Dan ligt daar voor de VKB zeker een rijke, maar ook verantwoordelijke taak in de toekomst."

Jos Aarnoudse en Bert van Rijssen nemen dit najaar afscheid van de VKB wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Hoe zien zij de kerk, het kerkbeheer en de rol van de VKB in de toekomst voor zich?

**"Werk aan
scenario's
voor boven-
plaatselijke
samenwerking."**

Bert van Rijssen

"Speel lokale gemeenschappen zo veel mogelijk vrij voor de taak waar ze écht voor zijn."

Jos Aarnoudse

Bert van Rijssen: "Ik ben het volkomen eens met Jos dat die lokale aanwezigheid van gemeenten op de een of andere manier gecontinueerd moet worden. Het sluiten van kerkgebouwen is iets wat je gewoon echt niet wil, dat is funest voor de betrokkenheid in die wijk of dat dorp. Al ga ik er wel vanuit dat er over 25 jaar bijna geen gemeente meer een eigen gebouw heeft. Zeker het onderhoud van monumentale kerkgebouwen is voor een gemeente dan niet meer te dragen, dat wordt een zaak van de hele plaatselijke gemeenschap. Zo'n kerkgebouw is dan een multifunctioneel gebouw geworden, of is herbestemd, en de gemeente is een van de huurders."

"Tegelijk zie ik wel gebeuren dat er in regionaal verband één groot (monumentaal) kerkgebouw wel gehandhaafd blijft, waar dan bijvoorbeeld eens per maand een grote viering gehouden kan worden naast de vieringen op lokaal niveau. Op zo'n

centrale unit zou je dan één college van kerkrentmeesters kunnen zetten. Je zou dat beheer natuurlijk ook los kunnen koppelen van het viertien, maar het kan geen kwaad om te kijken of er ook een integrale visie kan zijn."

"Ik hoop dat de VKB daarin een visionaire rol kan spelen en ook kan zorgen voor het draagvlak bij kerkrentmeesters voor die veranderingen die eraan zitten te komen. Voor die bovenplaatselijke samenwerking zou je scenario's moeten ontwikkelen. Dat is helemaal in lijn met het toekomstgericht kerkbeheer, de gemeente en het college stimuleren om na te denken over de toekomst. En dan daarna de vraag stellen welke stappen je gaat maken en in welke volgorde. Al die fasen van samenwerking zou je moeten opschrijven. Ik zou dus echt de VKB willen oproepen om in samenwerking met de Dienstenorganisatie te gaan werken aan die scenario's voor bovenplaatselijke samenwerking."

**En zie, de ster
die zij in het
oosten gezien
hadden, ging
hen voor,
totdat hij
boven de
plaats kwam
te staan waar
het Kind was.**

Mattheüs 2:9b

Kom binnen! kijk rond in de Petrus en Pauluskerk

Zo'n 20 kilometer ten noordoosten van de stad Groningen ligt het dorp Loppersum. Loppersum is de laatste jaren in het nieuws geweest vanwege de aardbevingen die zich in die omgeving hebben voorgedaan. Midden in het dorp staat een gigantische middeleeuwse kerk. Helaas heeft de kerk evenals veel andere gebouwen te lijden gehad van de aardbevingen.

De oudste delen van het kerkgebouw dateren uit de 13e eeuw. Vermoedelijk is men in 1220 met de bouw begonnen, nadat het vorige tufstenen kerkje in 1218 door brand werd verwoest. Het nieuwe gebouw was een eenvoudige zaalkerk opgebouwd met bakstenen en met een houten plafond. Lang heeft het kerkje haar toenmalige vorm niet gehad, want in het jaar 1270 werd het koor afgebroken. In de plaats ervan werd een dwarsschip met koepelgewelven gebouwd in de zogenaamde romanogotische stijl. Aan het eind van de 14e eeuw is de forse zadeldaktoeren aangebouwd. De kerk bevat nog een indrukwekkend koor in gotische stijl met twee zijkapellen (15e eeuw).

Wie de kerk binnenloopt op een zonnige septembermorgen (zoals ik) raakt onder de indruk van het licht dat de kerk binnenvalt. Het licht uit de grote ramen van het koor en de kapellen brengt de kerk in een bijzondere sfeer en biedt een opmerkelijk schouwspel. In het koor zijn aan het plafond bijzondere netgewelven te zien (tweede helft 16e eeuw). Interieurstukken van grote waarde zijn onder andere de eikenhouten kansel (eind 17e eeuw) voorzien van bladmotieven, de herenbank met houtsnijwerk (midden 17e eeuw) met twee familiewapens erop en het unieke orgel dat speciale aandacht verdient.

De oudste delen van het orgel dateren vermoedelijk uit 1562 toen het gebouwd werd door Andreas de Mare. Verder is er nog aan het orgel gewerkt door Albertus Anthoni Hinsz (1735) en Heinrich Hermann Freitag (1830). In 1958 werden de orgelkas en het balkon teruggerestaureerd naar de situatie van de 16e eeuw. Hierdoor kwam het orgel vrij aan de muur te hangen en werd

de speelruimte voor de organist zeer beperkt. In 1962-1963 volgde een restauratie van het binnenwerk. Recent, in 2012-2015, was groot onderhoud aan het orgel gepland. Na de zware aardbeving in Huizinge zakte het orgel dusdanig dat het onmiddellijk ondersteund moest worden. Gelukkig kon met hulp van de NAM een nieuw ondersteund orgelbalkon worden vervaardigd, alles in historische stijl. Vervolgens is het orgel gerestaureerd en dankzij financiering uit subsidieregelingen, cultuurfondsen en sponsors en kon het eind september 2019 in gebruik genomen worden.

De heer Stoter (koster en contactpersoon van het kerkgebouw) geeft aan dat het gebouw inclusief de toren na de restauratie van het orgel en de binnenzijde van de kerk in november 2019 door de Protestantse Gemeente Maarland zijn overgedragen aan de Stichting Oude Groninger Kerken. De reden hiervan is dat de kerkelijke gemeente niet meer in staat bleek om het gebouw financieel te onderhouden. Voor de overdracht is een bruidsschat betaald.

Momenteel vinden de activiteiten in het gebouw nog vanuit de kerkelijke gemeente plaats, waaronder de erediensten. Verder zijn er regelmatig muzikuitvoeringen en orgelconcerten in de kerk waarvoor de kerkruimte uitermate geschikt is. Hiervoor wordt het gebouw terug gehuurd van de Stichting. In de toekomst wordt bekeken of er een commissie wordt ingesteld die zich specifiek met de activiteiten in het kerkgebouw bezighoudt. Momenteel wordt de kerktoeren (voorheen ook eigendom van de kerkelijke gemeente) in opdracht van de Stichting Oude Groninger Kerken gerestaureerd. Uit eigen waarneming kan ik een bezoekje aan de kerk van harte aanbevelen.

**Jullie zijn
het licht
voor de
wereld.
Een stad
die op een
berg ligt,
kan niet
verborgen
blijven.**

Mattheüs 5:14

Vraag van de maand

Wie is juridisch verantwoordelijk in de plaatselijke kerk?

Nogal eens komt het voor dat het kerkrentmeesters niet duidelijk weten wie er in de plaatselijke kerk waarvoor verantwoordelijk is. Een plaatselijke gemeente is eigenlijk een klein bedrijf. Er is echter één groot verschil. Veel kerken hebben geen personen in dienst, maar er zijn doorgaans wel vele vrijwilligers in de gemeente werkzaam.

TEKST NICO DE JONG BEELD PNGEGG

De vraag die recent werd gesteld was toegespitst op de verantwoordelijkheid van de kerkenraad en het college van kerkrentmeesters voor de vrijwilligers die bij allerlei activiteiten in de plaatselijke gemeente betrokken zijn. De aanleiding tot de vraag was een voorval waarbij een vrijwilliger tijdens schilderwerk in een bijruimte van het kerkgebouw vanaf een tafel misstapte en daarbij ongelukkig ten val kwam. De ambulance is daarop gebeld, maar gelukkig viel het letsel mee. De schade beperkte zich gelukkig tot wat pijnlijke lichaamsdelen.

Maar wat als het nu eens anders was gelopen? Stel dat de betreffende vrijwilliger zwaar nekletsel had opgelopen en in een rolstoel zou zijn gekomen, waardoor de goedwillende man zijn beroep niet meer zou kunnen uitoefenen. Dan zou het zomaar kunnen zijn dat deze persoon de kerk voor de schade aansprakelijk houdt. En het is dan niet ondenkbaar dat het slachtoffer de kerk in rechte aanspreekt en er een rechtszaak volgt. Wie moet de kerk dan in rechte vertegenwoordigen?

De kerkorde geeft op dit punt duidelijkheid. De kerkelijke gemeente wordt, als het gaat om de ver-

tegenwoordiging in vermogensrechtelijke aangelegenheden, vertegenwoordigd door de voorzitter en de secretaris van het college van kerkrentmeesters.

Zorg dat u als college alles in het werk stelt om op de hoogte te zijn van de wettelijke regelgeving.

Wanneer er sprake is van grove nalatigheid van een individueel collegelid kan dit leiden tot een verbijzondering (en wellicht ook tot strafrechtelijke vervolging), maar dan moet aantoonbaar zijn dat het betreffende collegelid nadrukkelijk bestaande interne regels heeft genegeerd en/of willens en wetens iemand in gevaar heeft gebracht of wettelijke bepalingen heeft overtreden. Dit zal in de praktijk zelden of nooit aan de orde zijn. Een beroep op onwetendheid van bepaalde regels heeft direct gevolgen voor het bestuur van het gehele college: hoe kan bijvoorbeeld iemand 'portefeuillehouder' van de gebouwen zijn die niet tenminste op de hoogte is van wat wel en niet kan als het gaat om de inzet van vrijwilligers en andere veiligheidszaken in relatie tot de gebouwen? In voorkomende gevallen zal een rechter gelijk

verwijzen naar de koepelorganisaties (zoals de Dienstenorganisatie van de PKN en de VKB) die voldoende informatie verstrekken als het gaat om ARBO-wetgeving, BHV, brandveiligheid en aansprakelijkheid ten opzichte van vrijwilligers.

Zorg daarom dat u als college alles in het werk stelt om op de hoogte te zijn van de (wettelijke) regelgeving en sluit vooral zoveel mogelijk uit dat er onveilige werksituaties kunnen ontstaan. Gebruik deugdelijke materialen en gereedschappen en laat bijzonder risicovolle werkzaamheden door professionals plaatsvinden. En ook niet onbelangrijk: zorg voor een goede (bestuurders) aansprakelijkheidsverzekering én ongevallenverzekering voor het geval zich onverhoopt toch iets voordoet.

Kennisbank VKB Kerkrentmeesters

In de kennisbank op de website van VKB Kerkrentmeesters vindt u allerlei informatie over de diverse thema's waar kerkrentmeesters zich mee bezig houden, bijvoorbeeld over de veiligheid van het kerkgebouw of over vrijwilligersbeleid.

Neem eens een kijkje op:
www.kerkrentmeester.nl/kennisbank

schaapsound

Grote Kerk Nijkerk

LED DISPLAYS, KERK-TV EN GELUID
DRAADLOZE BEDIENING VAN GELUID EN KERK-TV

KERKGELUIDSINSTALLATIES | PRESENTATIE/KERKTV

AKOESTIEK | NETWERK/WIFI | VERLICHTING | DOMOTICA

Zwolle | Ridderkerk | Roermond

www.schaapsound.nl

**STOUT
& BOELE**

consultancy
VOOR KERKEN

GRATIS ADVIES GESPREK!

06 21837395

Kerkmarkt.nl

Tien schilderijen van de serie De Tien Beloften

Beukenhouten lijst

60 x 80 cm (hxb)

Acrylverf op katoenen doek

Op Kerkmarkt.nl kunnen kerkelijke gemeenten hun kerkelijke goederen ter verkoop of ter overname aanbieden. Dat kunnen bijvoorbeeld de stoelen zijn die niet meer worden gebruikt of liturgisch meubi-

lair dat bij een kerksluiting vrijkomt. Op deze wijze kunnen kerkelijke goederen weer worden hergebruikt. Deze dienstverlening is voor kerkelijke gemeenten gratis, uitgezonderd de rubriek 'orgelbank'.

Wat kost een koster?

De arbeidsrechtelijke positie van de koster is vastgelegd in de arbeidsvoorwaarden voor kerkelijk medewerkers. Op sommige punten van deze arbeidsvoorwaarden zijn er specifieke bepalingen van toepassing vanwege de werkzaamheden van koster. Omdat we in deze bijdrage ingaan op de kosten, kijken we naar artikel 5 (salariëring) en artikel 6 (provisieregeling).

Salariëring

Kosters worden ingeschaald naar de aard van hun werkzaamheden. Een koster met een beperkt takenpakket wordt ingedeeld in schaal 2, de koster in schaal 4 en de koster-beheerder in schaal 7. De laagste trede in schaal 2 betekent een brutosalaris van €1875,11 bij een volledige werkweek (36 uur). De hoogste trede in schaal 7 levert (voltijds) een brutosalaris op van €3114,91.

De jaarlasten voor een gemeente zijn een fractie hoger dan het brutosalaris van de koster. Het gaat om de werkgeverslasten met daarin opgenomen verplichte afdrachten, premies, ziektekosten en kosten voor trainingen. Een percentage van 29% is een realistisch percentage.

Provisieregeling

De provisieregeling is een regeling die naar keuze kan worden toegepast door het college van kerkrentmeesters. De provisieregeling betekent een financiële impuls van het ondernemerschap door de koster. Een koster ontvangt volgens deze regeling een percentage van 7,5% over de omzet. Dat betekent een toevoeging aan het kostersloon. Er zijn een paar aandachtspunten:

- Een college stelt zelf vast of hiervan gebruik wordt gemaakt.
- Het percentage van 7,5% is werktijdonafhankelijk (deeltijd of voltijd is niet relevant).
- Over het percentage betaalt het college vakantiegeld (8%) en de eindejaarsbijdrage (8,3%).

- De provisie wordt maandelijks via een voorschot uitbetaald en eenmaal per jaar wordt de eindafrekening gemaakt.
- De werkgeversopslag van 29% zoals bij de salariskosten is bij de provisieregeling niet van toepassing.

Voorbeeld:

Een koster-beheerder exploiteert met succes een zalencentrum en bij een jaaromzet van €45.000 levert de koster-beheerder dat een maandelijkse provisie op van €281,25. De kerkrentmeesters rekenen op de maandelijkse kosten van €327,09.

Check!

Doet u dit ook?

Als kerkrentmeester heb je vaak veel zaken om aan te denken. Daarom geven we in deze rubriek aandacht aan zaken die gemakkelijk vergeten kunnen worden, maar vaak niet veel moeite kosten om op te pakken. In deze editie: aansprakelijkheid bij werken op hoogte. Bent u zich bewust van de regels die gelden bij het werken op hoogte?

□ Aansprakelijkheid

Geeft u iemand opdracht om op een werkhoogte boven 2,5 meter te werken, dan bent u aansprakelijk voor eventueel letsel, mocht er iets misgaan. Bijvoorbeeld als u een vrijwilliger vraagt om hoge ramen te zemen, de loodgieter op het dak werkzaamheden voor u verricht of de tuinman een hoge boom snoeit op uw verzoek. De regels gelden niet alleen in de privésfeer, maar zeker ook in bedrijven en organisaties.

□ Maximale hoogte

Om werk uit te voeren mag iemand op een ladder staan tot een hoogte van maximaal 5 meter. Gaat het om korte, incidentele werkzaamheden dan is een hoogte van 5 tot maximaal 7 meter toegestaan, mits er voldoende veiligheidsmaatregelen zijn genomen. Denk ook eens aan de last die getild moet worden op de ladder. Hier gelden maximale gewichten voor. Bovendien is het noodzakelijk, zelfs verplicht, om met één hand de ladder of trap vast te houden.

□ Keuring van materialen

Om de veiligheid te waarborgen bij werkzaamheden op een hoogte van meer dan 7 meter, moeten speciale maatregelen worden getroffen. Verder moeten trappen en andere materialen gekeurd zijn en voldoen aan de 2484 NEN norm.

Een **nieuwe** bestemming met **respect** voor het verleden

Mutare Vastgoed is gespecialiseerd in de herbestemming van maatschappelijk vastgoed, waaronder kerken.

Speelt u als kerkenraad met de gedachte om een kerkgebouw af te stoten? We bespreken graag de mogelijkheden van deze ontwikkellocatie.

MUTARE VASTGOED

Spijksedijk 20L
4207 GN Gorinchem
0183 - 640 034

Postbus 82
7050 AB Varsseveld

info@mutarevastgoed.nl
www.mutarevastgoed.nl

Verenigingsnieuws

Nieuwe medewerker toekomstgericht kerkbeheer

Op 1 november is Bart de Jong gestart met zijn nieuwe functie als medewerker toekomstgericht kerkbeheer bij VKB Kerkrentmeesters.

TEKST ADAM VAN BERGEIJK **BEELD** WILLEM JAN DE BRUIN FOTOGRAFIE

Bart, jij hebt je met innovatie beziggehouden in je vorige werk. Vindt er innovatie plaats in de kerk naar jouw beeld?
"Ja, er is beweging. Kijk maar naar ontwikkelingen als 'lichter kerk-zijn', er zijn pioniersplekken en er zijn kliederkerken. Beweging wil niet zeggen dat je alles omgooit, maar spelenderwijs de toekomst in gaat. Naast het bestaande zorg je met het uitproberen van ideeën voor nieuw elan."

En als het bij de ene gemeente werkt, kan een andere gemeente de goede ervaringen overnemen.
"Zo hoeft het niet te gaan. Concepten zijn niet altijd een op een te kopiëren naar andere gemeenten. Daarnaast is het voor het proces in een gemeente enorm helpend als je zelf gaat ontdekken. Alleen maar kopietjes maken staat vernieuwing in de weg."

Aanjager en verbinder

Wat is jouw rol hierin?

"Ik zal vooral aanjager zijn, proberen te ontkokeren, verbinding proberen te zoeken. Kijk bijvoorbeeld naar groeiende migrantenkerken. Op welke wijze kunnen we met deze gemeenschappen samen iets gaan doen? Ik zal nieuwe perspectieven volgen, verbinden waar nodig en helpen waar gewenst."

Kerkrentmeesters zijn voorwaardenschepend, zij zijn het die het inhoudelijke vorm en gestalte geven of moeten gaan geven. Hoe zie jij de rol van kerkrentmeesters in vernieuwende bewegingen?

"Allereerst is een goede (probleem)analyse van belang. Daarbij kijk je naar kansen, bedreigingen, maar ook naar sterke punten en zwaktes. Kerkrentmeesters kunnen goed schetsen wat er wel en niet mogelijk is op de lange termijn. Zo kunnen ze helpen een beeld te vormen van hoe een gemeente er in 2035 uit ziet. Je moet zo je eigen positie duidelijk krijgen voordat je verbinding met anderen kunt gaan maken. Kijk bijvoorbeeld ook naar ontwikkelingen in het welzijnswerk of in migrantenkerken. Verbinding zoeken is eigenlijk een eenvoudige sleutel. Hoewel vaak niet alles lukt, of niet in een keer lukt, moet je niet te snel angst voelen."

Ik zal vooral aanjager zijn, proberen te ontkokeren en verbinding te zoeken.

Enthousiasme bestendigen

Hoe houd je je positie en het doel vast?

"Door het enthousiasme te bestendigen. Verder is een evaluatie onmisbaar. Welke elementen uit bijvoorbeeld kliederkerk mogen verder in de gemeente landen? Zo kun je werken aan de kerkdienst van de toekomst."

Colleges gaan jou dus tegenkomen. Wat gebeurt er, als jij bij een college van kerkrentmeesters komt?

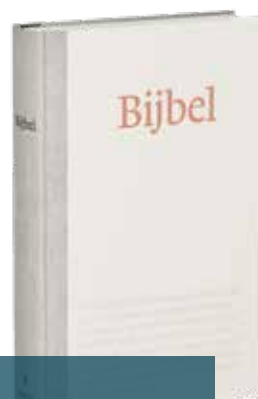
"Eerst luisteren. Dat is het belangrijkste. Ik luister naar 'wie zijn we' en 'wie willen we zijn'. Ik zal pleiten voor een analyse die opgedeeld is in behapbare stukjes. Als kleine stappen slagen, geeft dat energie om door te gaan. Het vervolg moet ook veilig voelen; de intuïtie speelt een belangrijke rol. Net als de plaatselijke blik op kerk-zijn en natuurlijk de plaats van het kerkgebouw in de gemeente. Samen gemeente zijn is steeds het uitgangspunt."

Je begint nu pas over het kerkgebouw. Terwijl dat in veel gemeenten een gegeven is.

"Het ligt eraan hoe je het bekijkt. Voordat het kerkgebouw er was, was er al een geloofsgemeenschap. Anders bouw je ook geen kerk. Maar de vraag: past ons kerkgebouw bij onze plek als gemeenschap is inderdaad heel relevant. Tegelijkertijd moet je andere elementen niet uit het oog verliezen, zoals roerend erfgoed, mogelijke opvang van vluchtelingen enzovoort. Die aandacht trekt een zware wissel op geloofsgemeenschappen. De rol van kerkelijk professional kan in de toekomst ook flink veranderen. Kerkoverstijgend werk zal een must zijn vanwege diens kennis van de vele perspectieven en mogelijke kansen voor lokale gemeenten."

VKB-symposium

Bijbel, kerk en geld

Op donderdag 17 november vond in Het Kruispunt te Amersfoort-Vathorst het VKB-symposium 'Bijbel, kerk en geld' plaats.

In een gloedvol betoog door Alain Verheij werd de zaal meegenomen door diverse Bijbelverhalen waarin het over geld gaat. Dat zijn er meer dan menigeeen denkt. En ook de uitleg blijkt niet altijd bekend. In fraaie interactie met de aanwezigen, wist Verheij de aandacht te leggen op de nuances die ook al in de Bijbel worden genoemd. Natuurlijk wist Alain Verheij dat hij voor een zaal kerkrentmeesters stond, dus de nodige dwarsverbanden met toen en nu werden gelegd. Kerkrentmeesters die erbij waren, hebben genoeg stof tot nadenken en hebben bovendien goede uitleg gekregen bij hun vragen over geld in de Bijbel.

Afscheid

Het symposium markeerde ook een einde aan twee dienstverbanden: Bert van Rijssen en Jos Aarnoudse. Bij elkaar opgeteld dienden zij de vereniging 20 jaren. Landelijk voorzitter Rik Buddenberg bedankte scheidend directeur Jos Aarnoudse voor zijn proactieve en deskundige inbreng. Vervolgens sprak Jos Aarnoudse lof over de betekenisvolle rol die Bert van Rijssen vervulde bij de VKB. De medewerkers van het bureau in Dordrecht hebben de dag erop, vrijdag, afscheid genomen van hun collega's Jos en Bert.

Het symposium werd opgeluisterd door inspirerende muziek, samenzang en een muzikale tijdreis door dominee-musicus Erick Versloot. Het ontbrak zelfs niet aan een mini-cursus Spaans. Versloot bleek van veel markten thuis en kreeg de gehele zaal aan het zingen, door hemzelf begeleid op de piano.

Weerzien

Zo'n 150 leden, bestuurders, relaties, medewerkers en ook vrienden waren aanwezig en namen deel. De fysieke ontmoeting was voor veel deelnemers een warm weerzien met bekenden en een kennismaking met onbekenden. De aankomst, de pauze en de receptie werden zeer op prijs gesteld, niet in het minst vanwege de fysieke ontmoeting, maar ook vanwege inhoudelijke uitwisseling en het opdoen van nieuwe contacten. Als VKB Kerkrentmeesters kijken we terug op een geslaagde dag in een gastvrij Kruispunt.

Entree nieuwe medewerkers

De stoelen van Bert van Rijssen en Jos Aarnoudse blijven niet leeg; Joost Schelling treedt aan als directeur en Bart de Jong start als medewerker toekomstgericht kerkbeheer. Joost Schelling was predikant te Woerden en is landelijk voorzitter van SchuldHulpMaatje en is per 1 november in dienst getreden van VKB Kerkrentmeesters. Schelling stelde zich voor tijdens het symposium en bedankte vorig directeur Aarnoudse voor de goede overdracht en fijne entree bij de vereniging.

Bart de Jong stelde zich hierna voor aan de aanwezigen en vertelde over de bijzondere positie die hij inneemt: Bart is voor 50% werkzaam voor VKB Kerkrentmeesters en voor de andere 50% is hij in dienst bij de Dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk. Landelijk voorzitter Rik Buddenberg: "Bart is de letterlijke invulling van de samenwerking met de Protestantse Kerk." Buddenberg wenste De Jong en Schelling een goede tijd toe bij VKB Kerkrentmeesters.

JANUARI (DAG NADER TE BEPALEN)

- Webinar Bancair risicobewustzijn voor kerkrentmeesters

11 JANUARI

- Webinar Kerkverlichting Syndesie

17 JANUARI

- Webinar Toekomstbestendige kerkinterieurs

14 FEBRUARI

- Webinar Jaarrekening maken in FRIS

UITGELICHT

23 JANUARI

- Webinar Communicatie in de gemeente

Welke boodschap vertel je als gemeente en welk communicatiemiddel zet je in? Henrik Wienen, CEO van Donkey Mobile neemt u en jou mee in zijn kennis en ervaring. Deel in de kennis en doe mee aan deze gratis webinar. Aanmelden kan al vanaf nu via www.kerkrentmeester.nl/vkb-academy/.

WEBINARS 2023

De webinars in januari worden voorbereid. Diverse onderwerpen zullen worden behandeld, zoals de werkwijze van banken en andere instellingen die onbekend zijn met het werk van kerkrentmeesters. Verder ook weer de nodige aandacht voor mogelijke veranderingen in het interieur of het maken van een lichtplan.

Kijk op www.kerkrentmeester.nl/vkb-academy/ voor data, onderwerpen en aanmelden.

Blijk van waardering

Onderscheidingen

Als blijk van waardering voor hun jarenlange inzet kregen de volgende personen in de afgelopen periode een VKB of PKN onderscheiding uitgereikt.

VKB Onderscheidingen

Jan Sieperda

Burchwert-Harwert-Hichtum
> 40 jaar diverse functies

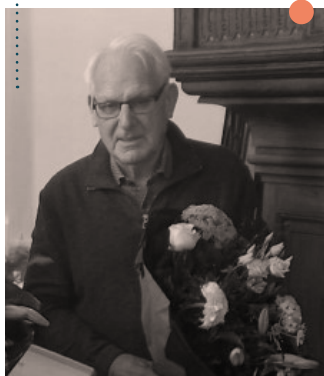
Herman Lubbers

Hengelo (Gelderland)
ruim 40 jaar organist

Johannes Versloot

Hengelo (Gelderland)
ruim 40 jaar organist

Jacob Anthonie

Kroonenburg Maassluis
60 jaar organist

Wibe Postma

Marrum Westernijkerk
50 jaar organist

Hendrik Braad

Oldemarkt-Paasloo
50 jaar organist

Taetske Groen-Bosscha

Wolvega
ruim 40 jaar beheerder/
leider kerkelijk bureau

Peter Jacobus Siereveld

Alphen aan den Rijn-Oudshoorn-Ridderveld
40 jaar organist en cantor

Jacobus Johannes van der Sar
Alphen aan den Rijn-Oudshoorn-Ridderveld
40 jaar organist

Willem-Jacob Blonk
Rotterdam
40 jaar organist

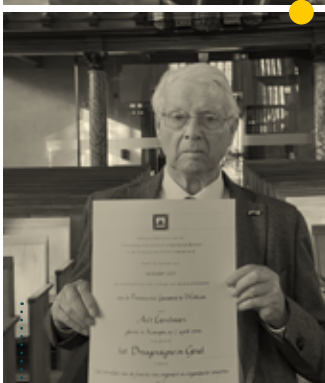
Frans van der Hauw
Tjerkwerd-Dedgum
40 jaar organist

Theodorus Ruisch
Wageningen
40 jaar kosten-vrijwilliger

Leendert Izaac Stelma
Warmond
35 jaar diverse functies

Aalt Landman
Workum
40 jaar organist

Berend Cornelis van Gils
Beekbergen
25 jaar organist

Wilhelmina Cornelia Kortlever-den Boer
Brandwijk, 25 jaar kosten

Jan Eimert Hendrik Kortlever
Brandwijk
25 jaar kosten

Adriaan Jan van Wel
Etten-Leur, 25 jaar beheer-der kerkelijk bureau

Pieter Gabriel Palsma
Swifterbant
ruim 25 jaar organist

- Goud met briljant
- Goud
- Zilver
- Brons
- Erepenning

Niet op de foto, ook onderscheiden:

- Willem Fredrik Voorrips, Ammerstol, Goud met briljant: 50 jaar organist.
- Willemijntje Versteeg-Tanger, Jaarsveld, Goud met briljant: 50 jaar organist.
- Derk Jan van Berkum, Dalfsen, Goud: 43 jaar organist.
- Martinus Gijsbertus Binnendijk, Amersfoort, Zilver: circa 32 jaar diverse functies.
- Ben van den IJssel, Nootdorp-Ypenburg, Zilver: > 20 jaar administrateur en kerkvoogd.
- Adriaan van Tol, Oude Wetering, Zilver: 25 jaar beheerder kerkhof

● Goud met briljant

● Goud

● Zilver

● Brons

● Erepenning

Hillegonda Roelina Nijmeijer-Drenthen

Vriezenveen
25 jaar organist

Peter Florus Kraaijeveld

Werkendam, circa 27 jaar
hulpkoster-koster

Adriaan Leendert den Heijer

Gendt-Doornenburg
15 jaar organist

Cornelia Slagmolen-Morée

Sleeuwijk-Woudrichem
15 jaar koster/coördinator

Gerrit Slagmolen

Sleeuwijk-Woudrichem
ruim 9 jaar hulpkoster

Andries Hein den Hollander

Hansweert-Schore
50 jaar administrateur

PKN Onderscheidingen

Folkert Slood

Anjum
50 jaar koster

Johan Philip van der Leij

Baflo, ruim 40 jaar diverse functies

Willem Verwijs

Bruinisse
42 jaar diverse functies

Fred van Slooten

Grijpskerke
ruim 40 jaar predikant

Grietje Verhoeff-Lootsma

Hengelo (Gelderland)
ruim 50 jaar organiste

Marrigje Pieterella van Bockel-Zandee

Kerkdriel
> 50 jaar diverse functies

Adriana Marijke van Zanten-Volker

Kerkdriel
> 40 jaar diverse functies

Heileke Maria Wilhelmina Stevense-Kouwenberg

Kerkdriel, circa 50 jaar
diverse functies

Melle van der Wal

Beetsterzwaag-Olterterp
20 jaar preekvoorzieners

Adriaan Sterken

Harderwijk, ruim 25 jaar
muzikaal initiator

Klasina in 't Veld-Rentier

Oud-Beijerland, ruim 37 jaar
diverse werkzaamheden

Niet op de foto, ook onderscheiden:

- Jacob Gerrit Schothorst, Wassenaar, Goud met briljant: 55 jaar organist
- Elbert van 't Slot, Wassenaar, Goud met briljant: 50 jaar collectant

Digitaal geven in jouw kerk met Givt

Givt zoekt developers om
de geefoplossing nóg
internationaler te maken

Bekijk onze
vacatures

Givt

STERK IN MONUMENTAAL RESTAURATIE WERK!

GECERTIFICEERD
15
JAAR
VOEGBEDRIJF

Voegbedrijf
Heldoorn

Voegbedrijf Heldoorn B.V.

A Veldoven 19b
8271 RT IJsselmuiden
T +31 (0)38 - 3557879

www.voegbedrijfheldoorn.nl

MonumentPlus

Advies • Voorbereiding Restauratiewerk

- Deskundig in het **aanvragen van subsidie** voor **onderhoud, restauratie** of **herbestemming** van uw (monumentale) kerkelijke gebouw(en).

Het toegekende subsidiebedrag kan wel oplopen tot 60% van de onderhouds-/restauratiekosten.
Tot op heden zijn nagenoeg alle door ons aangevraagde subsidies gehonoreerd.

- Advies bij **bouwkundige problemen** als scheuren, lekkage, verzakking etc.

Neem contact op voor een vrijblijvend gesprek of kijk voor meer informatie en referenties op
www.monumentplus.nl

Jan Baas | Nieuw-Lekkerland | 06 25 04 95 54 | info@monumentplus.nl

TOINE DAELMANS

LUIDKLOKKEN
&
TORENUURWERKEN

Stipdonk 16, 5715 PC Lierop
☎ Toine Daelmans: 0492 54 55 77
☎ Ralf van Veghel: 06 460 656 21
info@daelmans.com - www.daelmans.com

VELLEMA. PASSIE
VOOR MENS EN
TECHNIEK.

VELLEMA TORENUURWERKEN

Vellema Torenuurwerken is al meer dan zestig jaar gespecialiseerd in reparatie, restauratie en periodiek onderhoud van (monumentale) torenuurwerken en klokken. Vellema combineert kennis en respect voor historische- en monumentale waarde met de vele mogelijkheden van toepassing van eigentijdse (automatiserings)technieken.

Kijk op onze website voor meer informatie of bel ons voor een vrijblijvende afspraak: **0518 43 22 99**.

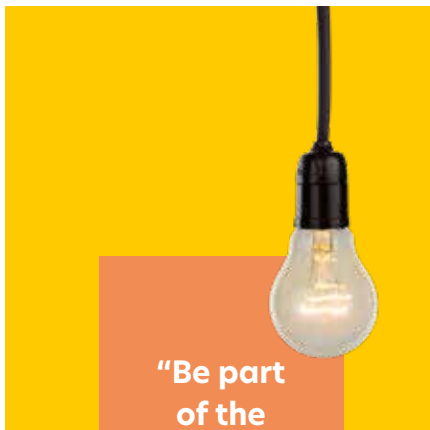
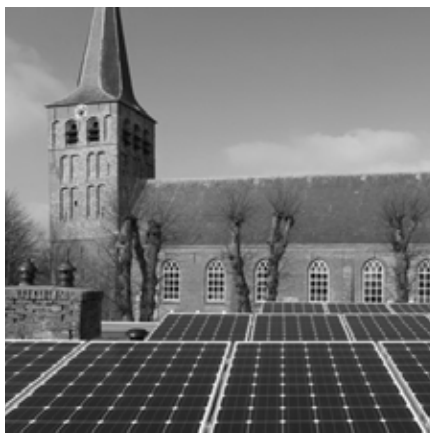
VELLEMA
TORENUURWERKEN

VELLEMA TORENUURWERKEN - GRIENEDIJK 48 - HALLUM - WWW.VELLEMA.NL

Volgende keer in Kerkbeheer ...

... staan we stil bij het kerkgebouw. Op veel plaatsen staat geregeld op de agenda: verduurzaming en multifunctioneel gebruik. Welke visie en aanpak liggen daaraan ten grondslag? Het vraagt ook lef, keuzes en ondernemerschap. We interviewen onder andere dominee Harrie de Reus uit het Limburgse Heuvelland.

"Be part
of the
solution,
not part
of the
pollution"

COLOFON

Kerkbeheer is het magazine van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN (VKB). U vindt hier veel informatie over relevante onderwerpen voor kerkrentmeesters en over kerkbeheer. Ook fungeert het blad als orgaan van de VKB, als vereniging van bijna alle kerkrentmeesters binnen de Protestantse Kerk.

Jaargang 22, nummer 8, november/
december 2022 | ISSN: 1568-8712 |
Verschijnt 6x per jaar | Oplage: 5.000
ex.

Administratie en redactie

VKB Bureau | Vrieseweg 82,
3311 NX Dordrecht | Postadres:
Postbus 176, 3300 AD Dordrecht |
E-mail: info@kerkrentmeester.nl |
Telefoon: 078 - 639 36 66 |
www.kerkrentmeester.nl

Abonnementen

Abonnementsprijs voor leden
van de VKB € 32,40 per jaar, voor
niet-leden € 38,65 per jaar (excl. 9
procent btw). Abonnementen lopen
van 1 april t/m 31 maart. Opzegging
kan tot uiterlijk 4 weken vóór de
aflooptdatum.

Ontwerp

Buro Dirigo, Haarlem

Druk

Verloop drukkerij, Alblasserdam

VKB

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de Protestantse Kerk in Nederland (VKB) is op 1 januari 2005 opgericht. De Vereniging is de voortzetting van de Vereniging van Kerkvoogdijen in de Nederlandse Hervormde Kerk (VVK) en het Landelijk Verband van Commissies van Beheer in de Gereformeerde Kerken in Nederland (LVCB). De VKB rust kerkrentmeesters toe, faciliteert onderling contact tussen kerkrentmeesters, ontzorgt christelijke kerkgemeenschappen bij beheertaken en fungeert als kennisinstituut.

Bestuur

Drs. F.H. Buddenberg, Zoetermeer (voorzitter), G. Koffeman, Oudewater (vice-voorzitter), mr. P. van den Boogaart (secretaris en 2e penningmeester), drs. H. van der Wal, Heino (2e secretaris), drs. H. van der Burg, Westerbroek (penningmeester), ir. B.P. de Wit RTD, Sprang-Capelle (lid), ir. G.G. van Dijk, Rotterdam (lid)

Ereleden

D.G. Bijl, drs. G. van Soest, mr. P.A. de Lange en drs. C. de Raadt

Redactie

J.M. Aarnoudse, hoofdredacteur,
W.J. Hukom, eindredacteur, J.E.
Schelling, N.J.M. de Jong en
N. Breukhoven

Redactieraad

Mr. P. van den Boogaart (voorzitter),
dr. M. van der Meulen, Y. Teitsma en
M. de Heer

© december 2022

Omslagfoto

Joost Schelling (foto: Willem Jan de
Bruin Fotografie)

**DE KERK
HEEFT DE
TOEKOMST!**

Daarom bouwen wij met de Protestantse Kerk een baanbrekende app voor kerken.

Nieuwsgierig? Lees meer op donkeymobile.app/pkn

Donkey Mobile
WIS GELIJKEN IN DE TOEKOMST VAN DE KERK

vankootenarchitectuur

nieuwbouw | verbouw | interieurontwerp
www.kerkarchitect.nl

LAKERVELD
Ingenieurs & Architecten

**Nieuwe huisstijl en website voor
Lakerveld Ingenieurs & Architecten.**

Wij slaan de bladzijde om naar een volgend hoofdstuk! Een nieuwe huisstijl en website maken ons bureau herkenbaar en klaar voor de toekomst. Bekijk welke projecten wij de afgelopen jaren hebben uitgevoerd op onze vernieuwde website.

LAKERVELD-NOORDELOOS.NL

Silas Groep

Partner van kerken

De Silas Groep ondersteunt geloofsgemeenschappen en biedt een brede waaier aan dienstverlening aan christelijke kerken.

Kerken zijn heel verschillend, hebben specifieke vragen en mogelijkheden. Bij al deze situaties sluiten wij graag aan. Wij bieden maatwerk, zonder winst-oogmerk en met veel kennis en ervaring over de specifieke context waarin kerken werkzaam zijn.

Wij staan naast de kerken, omdat we vanuit onze christelijke inspiratie werken.

Financieel in balans

Daar helpen wij u graag bij. Wij zijn **de** administratieve dienstverlener voor kerken en instellingen. Wij verzorgen uw financiële administratie, salarisadministratie, traktementsberekeningen en begraafplaatsenadministratie. Daarnaast stellen wij graag uw begroting en jaarrekening op. Bovendien geven wij deskundig advies over verzekeringen en bieden wij ondersteuning bij ziekte of vacatures op het kerkelijk bureau. Waar kunnen wij u mee van dienst zijn?

Uw vastgoed op orde

Het zorgvuldig beheren van grond en gebouwen wordt steeds complexer. Het vergt veel specifieke kennis en die hebben wij in huis.

Wij kunnen het volledige beheer van uw vastgoed verzorgen. Ook ondersteunen wij bij zaken zoals bemiddeling of advisering bij aan- en verkoop van grond en gebouwen. Onze rentmeesters staan altijd ten dienste van uw kerk en zijn erop gericht om optimaal rendement voor u te behalen.

Advies bij kerkgebouw-gerelateerde vragen

Het bezit van kerkelijk onroerend goed kan ingewikkelde vragen opleveren. Sluiten de kerkgebouwen nog aan op de wijze waarop u kerk wilt zijn? Niet alle kerkgebouwen zijn nog nodig voor zondagse vieringen. Besluitvorming hierover roept al gauw emotie op. Soms zijn verkoop, een alternatieve bestemming of ontwikkeling van vastgoed een oplossing. Onze rentmeesters adviseren, bemiddelen bij aan- en verkoop en taxeren kerkgebouwen en ander kerkelijk vastgoed.

KKA
Administraties & Advies

[SilasGroep.nl/kka](https://silasgroep.nl/kka)

Telefoon 033 - 467 10 12

KKG
Rentmeesters & Makelaars

[SilasGroep.nl/kkg](https://silasgroep.nl/kkg)

Telefoon 033 - 467 10 10

KKG Adviseurs
Rentmeesters & Makelaars

[SilasGroep.nl/kkg-adviseurs](https://silasgroep.nl/kkg-adviseurs)

Telefoon 033 - 467 10 10

[SilasGroep.nl](https://silasgroep.nl)

VKB VERZEKERINGEN

De VKB biedt in samenwerking met Mercer Marsh Benefits een breed assortiment aan verzekeringen. Deze verzekeringen zijn op maat gemaakt voor de VKB-leden en hebben zeer scherpe premies. Op de internetsite www.vkb-verzekeringen.nl kunt u verzekeringen afsluiten, schaden melden en informatie handig terugvinden. Voor gemeenten, betrokken medewerkers, predikanten, maar ook vrijwilligers zijn adequate verzekeringen beschikbaar. De meeste VKB-leden maken al gebruik van onderstaande verzekeringen.

- Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering
- Brandverzekering
- Wettelijke aansprakelijkheidsverzekering
- Rechtsbijstandverzekering
- Werkgeversaansprakelijkheid
- Groepsreis/ongevallenverzekering
- Ongevallenverzekering voor vrijwilligers
- Persoonlijke ongevallenverzekering
- Vervangingsverzekering predikanten
- Verzuimverzekering
- WGA-gatverzekering
- Fraude- en berovingsverzekering

Uw contactpersonen

DIMFIE VAN SUNDERT
010 40 60 520
info.vkb@mmc.com

GITHA BANSI
010 40 60 802
info.vkb@mmc.com

